

Grau en Ensenyaments Artístics de Disseny

Guia docent de **FONAMENTS HISTÒRICS DEL
DISSENY**

ESPECIALITAT DISSENY GRÀFIC. IL·LUSTRACIÓ

Curs 2021/2022

Esquema de la guia

1. Dades d'identificació • 2. Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació • 3. Coneixements recomanats 4. Competències de l'assignatura • 5. Resultats d'aprenentatge • 6. Continguts 7. Volum de treball/ Metodologia • 8. Recursos • 9. Avaluació • 10. Bibliografia

I. Dades d'identificació

DADES DE L'ASSIGNATURA

Centre	Escola d'Art i Superior de Disseny de València		
Títol Superior de Disseny	DISSENY GRÀFIC. IL·LUSTRACIÓ		
Departament	Història i Teoria de l'Art i del Disseny		
Mail del departament			
Nom de l'assignatura	Fonaments històrics del disseny		
Web de l'assignatura			
Horari de l'assignatura	A determinar		
Lloc on s'imparteix	Velluters-Vivers	Hores setmanals	6
Codi		Crèdits ECTS	6
Cicle		Curs	1r
Durada	Semestral		
Caràcter de l'assignatura	Bàsica		
Tipus d'assignatura	B. Teòrico-pràctica (60% de presencialitat)		
Llengua vehicular	Valencià/castellà		

DADES DEL PROFESSORAT

Professor responsable	A determinar
Correu electrònic	A determinar
Horari de tutories	A determinar
Lloc de les tutories	A determinar / Departament d'Història

2. Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació

Fonaments Històrics del Disseny és una assignatura bàsica que forma part de la matèria d'Història de les Arts i del Disseny. Les seues unitats didàctiques treballen de manera detallada la història del disseny i la seua vinculació amb les manifestacions de l'art i l'arquitectura contemporanis.

L'estudi dels Fonaments Històrics del Disseny ha d'abordar-se com a fenomen contemporani complex en el qual s'imbriquen la innovació tecnològica, la investigació i experimentació de nous materials, els canvis en els usos i costums, i l'aparició de nous codis estètics associats a canvis socials profunds. L'assignatura se centra en tres aspectes:

- a) La reflexió del paper del disseny i la seua relació amb el gust i els valors estètics de cada moment històric i la seua relació amb les arts plàstiques.
- b) L'evolució de la funció social del dissenyador i les diverses respostes que s'han donat al llarg de la història.
- c) El coneixement de les circumstàncies històriques en què se desenvolupa i la seua relació amb els avanços tecnològics i els canvis socials i antropològics que plantegen noves necessitats en l'ús de productes i serveis.

L'assignatura ofereix al futur professional una formació imprescindible sobre estils, moviments, tendències i dissenyadors. El seu contingut recolza i complementa l'educació tècnica del dissenyador des de la necessària reflexió històric-conceptual. Els objectius són:

- capacitar a l'alumne en els tres nivells escrit, nivell d'expressió i nivell de comprensió de les obres de disseny al llarg de la història.
- enriquir el coneixement amb l'ús correcte del llenguatge com a instrument de comunicació oral.
- desenvolupar l'interès i la curiositat per la singularitat i especificitat del disseny dins del context històric i simbòlic de les societats.
- analitzar la teoria i l'estètica dels dissenys d'objectes utilitaris al llarg de la història i la seua relació amb els fenòmens polítics, culturals, socials, econòmics, mediambientals i/o tecnològics que transformen la vida quotidiana de la societat.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en l'article 2.1.j) estableix que el sistema educatiu espanyol s'orientarà a la consecució, entre altres fins, de la capacitat per a la comunicació en les llengües cooficials, si n'hi ha, i en una o més llengües estrangeres.

Aquesta assignatura, procurarà la consecució de la capacitat de l'alumnat en els tres nivells possibles segons la base d'origen de cada alumne: nivell escrit, nivell d'expressió i nivell de comprensió. Es pretén, per tant, enriquir el coneixement mitjançant l'ús correcte del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita.

3. Coneixements previs recomanats

Es recomana a l'alumnat que tinga coneixements d'alguna de les llengües europees, a més del castellà i el català, per poder aprofitar els continguts de la bibliografia que tenim a l'abast.

Així mateix, es recomana haver cursat alguna assignatura d'Història de l'Art, Història del Disseny i de les Arts Aplicades per tenir familiaritat amb els continguts, vocabulari i termes específics de la matèria.

4. Competències de l'assignatura

Competències transversals

CT 2. Arreplegar informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

CT 8. Desenvolupar raonadament i críticament idees i arguments.

CT 11. Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i sensibilitat estètica, mediambiental i cap a la diversitat.

Competències generals

CG 3. Establir relacions entre el llenguatge formal, el llenguatge simbòlic i la funcionalitat específica.

CG 6. Promoure el coneixement dels aspectes històrics, ètics, socials i culturals del disseny.

CG 12. Aprofundir en la història i la tradició de les arts i del disseny.

CG 13. Conèixer el context econòmic, social i cultural en què té lloc el disseny.

Competències específiques

CE15. Reflexionar sobre la influència social positiva del disseny, valorar la seua incidència en la millora de la qualitat de vida i el medi ambient, i la seua capacitat per generar identitat, innovació i qualitat en la producció.

5. Resultats d'aprenentatge

<i>RESULTATS D'APRENTATGE</i>	<i>COMPETÈNCIES RELACIONADES</i>
RA 1. Identifica les característiques formals i comunicatives del disseny contemporani.	CT2, CG3, CG6, CG12.

RA 2. Explica les relacions entre els moviments artístics i el disseny del període històric que comprèn cada unitat didàctica.	CT8, CG6, CG12, CG 13, CG19.
RA 3. Analitza les creacions artístiques i de disseny amb l'aplicació de criteris formals, narratius i simbòlics.	CT8, CG6, CG12.
RA 4. Compara les obres del període estudiat amb produccions de disseny d'altres èpoques, establint relacions i influències, i detectant fonts d'inspiració.	CT8, CT11, CG6, CG12, CG19.
RA 5. Argumenta les opinions amb precisió i rigor, utilitzant una terminologia i un vocabulari específics de la disciplina amb correcció lèxica, ortogràfica i sintàctica.	CT8, CT11, CE15.
RA 6. Elabora treballs d'investigació aplicant la metodologia adequada.	CT2, CT8, CT11, CG3, CG6, CG12, CG13, CG19, CE15.

6. Continguts

BLOCS DE CONTINGUT
<i>BLOC 1 INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA I TEORIA DEL DISSENY</i>
UD. 0. Mètodes d'investigació en la matèria. 0.1 La importància de la metodologia: la Història i la Teoria de l'Art i del Disseny com a ciències. 0.2 Aproximació a les metodologies d'investigació. 0.3 Normativa APA.
UD. 1. Introducció a la Història i la Teoria del Disseny. 1.1 El concepte de Disseny. 1.2 Teoria del Disseny i els seus llenguatges.
UD. 2. La Revolució Industrial i els orígens del disseny. 2.1 Introducció general al s. XIX. Entre la tradició i el progrés industrial. 2.2 Revolució Industrial: pioners. 2.3 Arquitectura del ferro i les Exposicions Universals. 2.4 De la ciutat tradicional a l'urbs industrial. 2.5 Thonet. 2.6 Canvis en l'art. Entre ciència i tradició: prerafaelites, impressionisme i revivals.
UD. 3. El debat sobre el problema del gust i els moviments reformistes. 3.1 Les exposicions universals: l'exposició del <i>mal gust</i> de 1851. 3.2 Japonisme. 3.3 Reformistes. 3.4 El moviment esteticista.

UD. 4. L'Art Nouveau i els Wiener Werkstätte.

- 4.1 Modernisme orgànic.
- 4.2 Modernisme racional.
- 4.3 Els Wiener Werstsätte

BLOC 2 LA CREACIÓ DEL LENGUATGE MODERN

UD. 5. Protoracionalisme. La Deutscher Werkbund.

- 5.1 Àustria i Adolf Loos.
- 5.2 La Deutscher Werkbund. Peter Behrens i l'AEG.

UD. 6. Avantguardes artístiques: la modernitat i la seua repercusió en el disseny.

- 6.1 Primeres avantguardes: fauvisme, expressionisme, cubisme, vorticisme, orfisme i futurisme.
- 6.2 Avantguardes abstractes: abstracció lírica, suprematisme, constructivisme i neoplasticisme.
- 6.3 Avantguardes radicals: dadaisme i surrealisme.

UD. 7. La Bauhaus i l'ensenyament del disseny.

- 7.1 Origen, sistema pedagògic, influències, tallers.
- 7.2 Etapes.
- 7.3 Influències i conseqüències.

UD. 8. L'Art Déco: luxe i kitsch.

- 8.1 Origen, context i característiques.
- 8.2 Europa.
- 8.3 EUA: Hollywood Style.

UD. 9. Funcionalisme: el Moviment Modern.

- 9.1 Funcionalisme racionalista.
- 9.2 Funcionalisme organicista.
- 9.3 L'arquitectura social: Margarete Schütte-Lihotzky.

UD. 10. El disseny en els EUA.

- 10.1 Estilisme i aerodinamisme.
- 10.2 El racionalisme americà.

BLOC 3 EL DISSENY DESPRÉS DE LA II GUERRA MUNDIAL

UD. 11. La postmodernitat i el disseny en els EUA.

- 11.1 Op Art i Pop Art.
- 11.2 Space Age.
- 11.3 Minimalisme.
- 11.4 Antidisseny/Disseny Radical.
- 11.5 High Tech.
- 11.6 Deconstructivisme.

7. Volum de treball/ Metodologia

7.1 Activitats de treball presencial

ACTIVITATS	Metodologia d'ensenyament-aprenentatge	Relació amb els resultats d'aprenentatge	Volum de treball (en núm. d'hores o ECTS)
Classe presencial	Exposició de continguts per part de la professora/ professor o en seminaris, anàlisis de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements a l'aula.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.	25h
Classes pràctiques	Sessions de treball en grups supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/ concerts/ representacions/audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA6	33h
Exposició treball en grup	Aplicació de coneixements interdisciplinaris.	RA5	12h
Tutoria	Atenció personalitzada i en petits grups. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per una tutora/or amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5	12h
Avaluació	Conjunt de proves (orals i/o escrites) emprades en l'avaluació inicial o formativa de l'alumnat.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5.	8h
SUBTOTAL			90

7.2 Activitats de treball autònom

ACTIVITATS	Metodologia d'ensenyament-aprenentatge	Relació amb els resultats d'aprenentatge	Volum de treball (en núm. d'hores o ECTS)
Treball autònom	Estudi de l'alumnat: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per exposar o lliurar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de petit grup.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.	36h
Estudi pràctic	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar o lliurar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de petit grup.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7.	20h

<i>Activitats complementàries</i>	<i>Preparació i assistència a activitats complementàries com ara tallers, congressos, conferències,...</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7.	4h
		SUBTOTAL	60
		TOTAL	150

8. Recursos

- Pissarra.
- Projector.
- Altaveus.
- Ordinador.
- Material audiovisual.
- Pàgines web.
- Articles i textos.
- Biblioteca i centres de documentació.

9. Avaluació

9.1 Convocatòria ordinària

9.1.1 Alumnes amb avaluació contínua

<i>INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ/QUALIFICACIÓ</i>	Resultats d'aprenentatge avaluats
--	--------------------------------------

<p>1- Els instruments d'avaluació són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1- Registres actitudinals (actitud, grau d'implicació, participació...). 10% de la nota final. 1.2- Elaboració i defensa de treballs individuals o de grup. 40% de la nota final. 1.3- Exercicis d'aula (estudi de casos, anàlisis d'obres...). 20% de la nota final 1.4- Proves objectives (examen, elaboració de portfoli, quaderns d'aula...). 30% de la nota final. <p>2- Els criteris d'avaluació dels diferents instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>2.1- Registres actitudinals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respecte i cooperació amb els companys. - Puntualitat - Participació en classe coherent, reflexiva i crítica. - Adequació a pautes i terminis consensuats i establits. <p>2.2- Elaboració i defensa de treballs individuals o de grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequació a pautes i terminis consensuats i establerts. - Capacitat de selecció i organització de la informació. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Capacitat de coordinació en els treballs de grup. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil coherent en la comunicació oral i escrita. - Ús de les normes bàsiques d'elaboració i presentació d'un treball de recerca. - Respecte a la propietat intel·lectual. - Ús correcte de les fonts documentals i la bibliografia. <p>2.3- Exercicis d'aula:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. - Ús correcte de les fonts i la bibliografia. <p>2.4- Proves objectives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. 	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6 RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6 RA1, RA2, RA3, RA4 RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p>
<p>9.1.2 Alumnes amb pèrdua d'avaluació contínua (+20% faltes d'assistència)</p>	
<p>INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ/QUALIFICACIÓ</p>	<p>Resultats d'aprenentatge avaluats</p>

<p>1- Els instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>1.1- Elaboració i defensa d'un treball individual. 40% de la nota final.</p> <p>1.2- Realització d'una prova objectiva. 60% de la nota final.</p> <p>2- Els criteris d'avaluació dels instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>2.2- Elaboració i defensa d'un treball individual:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequació a pautes i terminis consensuats i establits. - Capacitat de selecció i organització de la informació. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil coherent en la comunicació oral i escrita. - Ús de les normes bàsiques d'elaboració i presentació d'un treball de recerca. - Respecte a la propietat intel·lectual. - Ús correcte de les fonts i la bibliografia. <p>2.3-Prova objectiva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. 	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6 RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p>
---	---

9.2 Convocatòria extraordinària

9.2.1 Alumnes amb avaluació contínua

<i>INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ/QUALIFICACIÓ</i>	<i>Resultats d'aprenentatge avaluats</i>
Els instruments d'avaluació, els criteris d'avaluació/qualificació i els resultats d'aprenentatge avaluats són equivalents als del punt 9.1.1	

9.2.2 Alumnes amb pèrdua d'avaluació contínua (+20% faltes d'assistència)

<i>INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ/QUALIFICACIÓ</i>	<i>Resultats d'aprenentatge avaluats</i>
Els instruments d'avaluació, els criteris d'avaluació/qualificació i els resultats d'aprenentatge avaluats són equivalents als del punt 9.1.2	

10. Bibliografia

La bibliografia de l'assignatura arreplega els llibres que ha de consultar l'alumne per a complementar la informació obtinguda en les lliçons magistrals i afrontar la realització dels treballs proposats.

Bibliografia bàsica

- BHASKARAN, Lakshmi (2007). *El diseño en el tiempo*. Barcelona: Blume.
- DE FUSCO, Renato (2005). *Historia del diseño*. Barcelona: Santa & Cole.
- DORMER, Peter (1993). *El diseño desde 1945*. Barcelona: Destino.
- FIELL, Charlotte i FIELL, Peter (2000). *Diseño del siglo XX*. Colònia: Taschen.
- MORTEO, Enrico (2009). *Diseño. Desde 1850 hasta la actualidad*. Barcelona: Electa.
- PEVSNER, Nikolaus (1976). *Los orígenes de la arquitectura moderna y del diseño*. Barcelona: Gustavo Gili.
- TORRENT, Rosalía i MARÍN, Joan M. (2005). *Historia del diseño industrial*. Madrid: Cátedra.

Bibliografia complementària

- BENEVOLO, Leonardo (1977). *Historia de la arquitectura moderna*. Barcelona: Gustavo Gili.
- CALVO SERRALLER, Francisco (2001). *El arte contemporáneo*. Madrid: Taurus.
- GUASCH, Anna Maria (2000). *El arte último del siglo XX. Del posminimalismo a lo multicultural*. Madrid: Alianza.
- WOODHAM, Jonathan M. (1997). *Twentieth-Century Design*. Oxford: University Press.